แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย

Guidelines for Caretakers to Implement Information Resources to Create Learning Experiences in Child Development Centers in Thailand

บุญญลักษม์ ตำนานจิตร* และ ณัฐวุฒิ สังข์ทอง
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Research) มุ่งเปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 3 ด้าน คือ การใช้ ความต้องการและปัญหาในการใช้สารสนเทศ โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานต้นสังกัด และภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณเป็นผู้ดูแลเด็กที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้านเหมาะสมตามวัย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และได้รับรางวัลผู้ดูแลเด็กดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2552 จำนวนทั้งสิ้น 290 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพเป็นการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้เกณฑ์การเลือกจากผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารของเทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล นักสารสนเทศทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาปฐมวัย เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffé ข้อมูลเบื้องต้นของข้อเสนอแนะนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสร้างข้อคำถามเพื่อประกอบการสนทนาย่อย เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่และจัดลำดับ แล้วนำมาเขียนแจกแจงเป็นความถี่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ดูแลเด็กที่มีอายุมากกว่า 45 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

* **ผู้ประสานงานหลัก** (Corresponding Author)
email: boonyalaks@gmail.com

มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเวลา 11 - 15 ปี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปฏิบัติงานในภาคกลาง โดยภาพรวมผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ และสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และใช้สารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อย โดยมีความต้องการใช้สารสนเทศทุกประเภท คือ ประเภทสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก และปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ดูแลเด็กที่มีอายุต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความต้องการใช้ และปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ดูแลเด็กที่ระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้ ความต้องการใช้ และปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยผู้ดูแลเด็กที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีหน่วยงานต้นสังกัดต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน พร้อมทั้งพบว่าผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในภูมิภาคต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย คือ ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาททางด้านวิชาการและสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เข้ามาสนับสนุน รวมทั้งให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ เกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการศึกษา และกลวิธีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนแนะนำการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการบันทึกติดตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้คำปรึกษาให้ผู้ดูแลเด็กสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น จากศูนย์สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ให้ผู้ดูแลเด็กสามารถสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกำหนดทิศทางหรือนโยบายที่เป็นแนวทางเดียวกัน ตั้งแต่การบริหารในระดับสูงจนถึงหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ โดยจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางในการติดตามกิจกรรมและข่าวสารประชาสัมพันธ์ และใช้ในการรวบรวมข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ

คำสำคัญ: การใช้สารสนเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The objectives of this mix-method research were: 1) to compare the current conditions of information implementation by caretakers in the creation of learning experiences in child development centers in Thailand in three aspects (implementation, needs and problems) with the caretakers' demographics (age, educational

background, length of employment at the centers, agency they worked for and region they worked in) and 2) to develop guidelines for caretakers to implement information resources in order to create learning experiences in child development centers in Thailand. Quantitatively, the data were collected from 290 caretakers who worked in child development centers under the jurisdiction of the Department of Local Administration in the Ministry of Interior. They were also award an outstanding caretaker certification from the Department of Local Administration in 2009. Qualitatively, the data were collected in a focus group from 12 informants who were caretakers who worked under the Department of Local Administration, the administrators of city municipality, the administrators of sub-district municipality, the administrators of sub-district administrative organization, educators in information, and experts in early childhood education. The research instrument for quantitative data was a questionnaire (reliability = .96). The quantitative data was analyzed by descriptive statistics (percentage, arithmetic mean and standard deviation), one-way ANOVA, and Scheffé's method of pair-wise comparison. The results were partly used to construct questions used in a focus group. Qualitative data collected from a focus group were analyzed by grouping and ranking in order to construct guidelines.

The research results were as follows:

1. The majority of informants was aged over 45, had a bachelor's degree, had worked in child development centers for 11 - 15 years, had worked under sub-district administrative organization and worked in the Central region. Regarding implementation of resources, they fairly implemented print and non-print media but hardly implemented electronic media to create learning experiences. Concerning implementation needs, they highly required information from print, non-print and electronic media. Regarding implementation problems, they had moderate difficulties with information implementation.

2. The caretakers who differed in age were insignificantly different in needs and problems but significantly different in implementation ($p = .05$). The caretakers who differed in educational background were insignificantly different in implementation, needs and problems. The caretakers who differed in working length, in the agency they worked for, and in the region they worked in were insignificantly different in problems, but significantly different in implementation and needs ($p = .05$).

3. With regard to the guidelines for developing the implementation of information resources, the information center established by experts in early childhood education should act as a major agency in supporting and developing learning resources for child development centers. This information center should offer consulting services on academic subjects, including educational evaluation criteria, operational strategies for the child development center, implementation of computer technology in order to keep records of child development, and training for information retrieval from various sources. All of these guidelines are to help equip the caretakers with the knowledge and skills for creating learning experiences, classroom research and

life-long learning. Moreover, the directions and policies should be clear, directional and applied at all levels while the budget for this development should be sufficient. Finally, a web site that functions as an information hub for all child development centers should be established.

Keywords: Information implementation, Child development centers

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน จึงต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญ คือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2551) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มปป.) ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีจำนวน 17,821 ศูนย์ มีเด็กที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมจำนวน 900,000 คน มีผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 45,942 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มปป.) แต่จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้ประเมินผลโครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พบว่าครูผู้สอนในชั้นเด็กเล็กไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หลักการวัดผลและประเมินผล ไม่สามารถปฏิบัติตามตารางกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ไม่มีความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารขาดความรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ขาดเครื่องมือในการนิเทศ ผู้ปกครองไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก และจากผลจากการติดตามและประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 45 - 46) พบว่าการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะในด้านผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็กที่มีคุณวุฒิค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีความรู้และมีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยน้อย ขาดทักษะในการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดประสบการณ์กับเด็กปฐมวัย

จากปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นโครงการผลิตบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จัดการเรียนการสอนให้ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศ

เพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 3 ด้าน คือ การใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 3 ด้าน คือ การใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานต้นสังกัด และภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย

กรอบแนวคิด

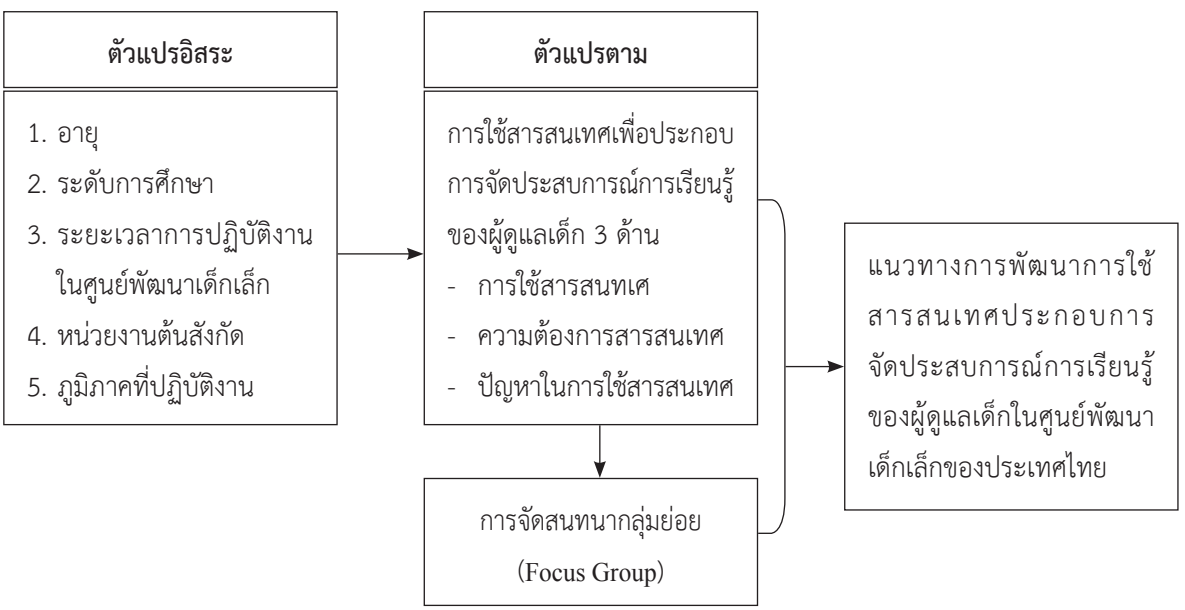

เอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสารสนเทศต่อการศึกษา

นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสารสนเทศที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1) สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนมีความหมายมากขึ้น โดยจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว

2) สารสนเทศมีบทบาทสนองเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ตามความต้องการของตนเองได้สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนตั้งอยู่บนรากฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ คือ สารสนเทศจะส่งเสริมให้โอกาสแก่คนในการคิดค้นหาเหตุผล วิเคราะห์ วิจารณ์ ตลอดจนการตัดสินใจ

3) สารสนเทศมีบทบาททำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้คนมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียนและการศึกษาด้วยตนเอง

4) สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนกว้างไกล

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่มีการนำทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยในการจดจำ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ช่วยให้การเรียนการสอนง่ายขึ้นและประหยัดเวลาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาที่พบคือ 1) ด้านการบริหารจัดการขาดแคลนบุลากรเฉพาะทาง งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอต่อการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีการนำสื่อและอุปกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมที่เคยเข้ารับการอบรมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และเด็กไม่แบ่งสื่อ อุปกรณ์ให้เพื่อนร่วมใช้ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่จำกัด และขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุงสื่อ อุปกรณ์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน พบว่างบประมาณในการร่วมจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนบุคลากรมีจำกัด ขาดข้อมูลที่เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ รวมทั้งยังไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเท่าที่ควร

มาร์จี และริชาร์ด (Margie & Richard, 2000) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับเด็กพบว่าอันดับแรกต้องมั่นใจว่าเด็กได้รับทักษะที่จำเป็นและแนวทางในการใช้งานอย่างถูกต้อง ซึ่งครอบครัว ครู และผู้ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเสนอแนวทางที่ถูกต้องเมื่อเด็กใช้คอมพิวเตอร์ และการเลือกหาซอฟต์แวร์ออนไลน์ จากการศึกษาพบว่าเด็กมีความกระตือรือร้นในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้จักผู้อื่น และค้นหาสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในโลก อันดับที่สองต้องมั่นใจว่าเด็กมีโอกาสใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ออกแบบและร่วมมือกับเด็กอื่นๆ ในชั้นเรียน และมีการพูดคุย สนทนา

ลินดา และคณะ (Linda *et al.,* 2006) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยกับการใช้เทคโนโลยี

ที่บ้าน พบว่าการใช้เทคโนโลยีที่บ้านนั้นเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษา และคณิตศาสตร์ โดยผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนเด็กอย่างใกล้ชิด

จากการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนไปมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านจำนวนการเกิดของประชากร ที่มีจำนวนมากขึ้น และสภาพวิถีชีวิตที่ครอบครัวต้องออกทำงานนอกบ้านทั้งพ่อและแม่ ความต้องการผู้ดูแลเด็กที่สามารถใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นการศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ด้านการใช้สารสนเทศ ความต้องการใช้สารสนเทศ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศสำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศของผู้ดูแลเด็ก สิ่งเหล่านี้มีพื้นฐานอยู่บนความหวังที่จะให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในการถ่ายทอดความรู้ การวิจัย การบริการทางวิชาการสู่สังคม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การแบ่งปัน อันถือเป็นวัฒนธรรมที่ดียิ่งอันหนึ่งของประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และได้รับรางวัลผู้ดูแลเด็กดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2552 จำนวนทั้งสิ้น 843 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณเป็นผู้ดูแลเด็กที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนทั้งสิ้น 290 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamané) (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2547) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งใช้ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลเป็นหน่วยในการแบ่งชั้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพเป็นการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้เกณฑ์การเลือกจากผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารของเทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล นักสารสนเทศทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. การเก็บและรวรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีวิธีการดังนี้

2.1.1 ทำบันทึกข้อความจากรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่องานวิจัยไปยังผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์การศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นของประเทศไทย ปี 2552

2.1.2 จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมส่งซองจดหมายเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กส่งแบบสอบถามกลับมา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2.1.3 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ จำนวน 290 ชุด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมี

วิธีการดังนี้

การคัดเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาในการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของผู้ดูแลเด็กแต่ละภูมิภาคของประเทศ โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

1) ผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 3 คน
2) ผู้บริหารของเทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน
3) นักสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 3 คน
4) ผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffé และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งประเทศไทย โดยการสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่และจัดลำดับ 4 ประเด็นข้างต้น โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม และผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดแนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย และนำมาเขียนแจกแจงเป็นความถี่

ผลการวิจัย

1. ผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเวลา 11 - 15 ปี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปฏิบัติงานในภาคกลาง

2. การใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 3 ด้าน คือ การใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวมผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ และสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และใช้สารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อย โดยมีความต้องการใช้สารสนเทศทุกประเภท

3. เปรียบเทียบการใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่า 1) ผู้ดูแลเด็กที่มีอายุแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความต้องการใช้ และปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน 2) ผู้ดูแลเด็กที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการใช้ ความต้องการใช้ และปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน 3) ผู้ดูแลเด็กที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน 4) ผู้ดูแลเด็กที่มีหน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวม

ไม่ต่างกัน 5) ผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในภูมิภาคแตกต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย คือ ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดทิศทางหรือนโยบายรวมทั้งกำหนดกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และควรจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางในการติดตามกิจกรรมและข่าวสารประชาสัมพันธ์ และใช้ในการรวบรวมข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศที่เป็นแนวทางเดียวกันตั้งแต่การบริหารในระดับสูงจนถึงหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเวลา 11 - 15 ปี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปฏิบัติงานในภาคกลาง

2. การใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 3 ด้าน คือ การใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวมผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ และสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และใช้สารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อย โดยมีความต้องการใช้สารสนเทศทุกประเภท คือ ประเภทสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก และปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. เปรียบเทียบการใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่า 1) ผู้ดูแลเด็กที่มีอายุต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความต้องการใช้ และปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2) ผู้ดูแลเด็กที่ระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้ ความต้องการใช้ และปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ดูแลเด็กที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ดูแลเด็กที่มีหน่วยงานต้นสังกัดต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 5) ผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในภูมิภาคต่างกันมีการใช้ และความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ และสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ และการใช้สารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับอัมบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow, 2007) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ใช้ที่ขาดประสบการณ์ในการค้นคืนสารสนเทศ ผู้ใช้กลุ่มนี้จะ

ไม่มีความรู้ลึกซึ้ง ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการและการใช้ระบบค้นคืนสารสนเทศ แต่เป็นผู้ที่มีความต้องการใช้งานสารสนเทศ พฤติกรรมของผู้ใช้สารสนเทศหลายๆ กลุ่ม มีผลมาจากสภาพแวดล้อมของผู้ใช้ ปัญหาการใช้สารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจรัส อติวิทยาภรณ์ (2550) ระบุไว้ว่าสารสนเทศนั้นมีความสำคัญต่อองค์กร เนื่องจากเป็นส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ไข ตัดสิน พิจารณาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ผู้ดูแลเด็กจึงต้องจะใช้ข้อมูลนั้นทั้งหมดในการวางแผนและช่วยในการตัดสินใจในการวางแผน และด้านการปฏิบัติงานมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น และมั่นใจได้ว่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด พบว่าผู้ดูแลเด็กอายุแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยภาพรวมต่างกันด้านการใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ สารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ สารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สรุปได้ว่าอายุมีผลต่อการใช้สารสนเทศ ดังที่ ปภาวดี ประจักษ์ศุภนิติ (2554) ที่ระบุว่าอายุส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในปัจจุบันส่งผลต่อประสิทธิผลของการนำสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารเอกสาร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชดา คงคาหลวง (2550) ที่พบว่าผู้ที่มาใช้บริการบ้านหนังสือ กรุงเทพมหานคร ที่อายุแตกต่างกันมีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินผลต่างกัน ทั้งนี้พบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกอบแก้ว ธุระพันธ์ (2548) ที่พบว่าการปฏิบัติการสอนที่ประสบการณ์แตกต่างกัน มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กที่ต่างกัน และสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของ อดุลย์ จาตุรงคกุล และดลยา จาตุรงคกุล (2546) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความต้องการการใช้สารสนเทศ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความต้องการใช้สารสนเทศ ซึ่งอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านอายุและวัฏจักรชีวิตครอบครัว ทำให้มนุษย์แต่ละคนจะมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกันไป อีกทั้งพบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน แต่พบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีหน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกันด้านการใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปตามผลการวิจัยของ วอลช์ (Walsh, 1999, 1896-A) ที่พบว่ากลุ่มที่ใช้วิธีจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีจัดการเรียนการสอนโดยบรรยายในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา (2552) พบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีหน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมต่างกัน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลเมืองอยู่ใกล้แหล่งให้บริการสารสนเทศมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วน และพบว่าผู้ดูแลเด็กที่หน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ โกศรี (2549) ที่พบว่าสภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามภูมิภาค แตกต่างกัน สอดคล้องกับหลักการและแนวความคิดของ อดุลย์ จาตุรงคกุล และดลยา จาตุรงคกุล (2546) ที่กล่าวว่าวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะด้านเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้การใช้สารสนเทศแตกต่างกัน แต่โดยภาพรวมพบว่าผู้ดูแลเด็กที่อยู่ในภูมิภาคแตกต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศโดยภาพรวมไม่ต่างกัน เนื่องจากได้รับนโยบายจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกัน

แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย คือ

1. สารสนเทศที่ผู้ดูแลเด็กใช้ควรสร้างหรือค้นหาภูมิความรู้จากท้องถิ่น โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ และควรใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสัณหพัฒน์ อรุณธารี (2544) ที่ระบุว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อในกิจกรรมเสรีสำหรับเด็กปฐมวัยควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไป การจัดกิจกรรมและสื่อ และการเลือกใช้สื่อ และผลการวิจัยของ ดวงกมล จงเจริญ (2552) ที่ระบุว่าผู้ดูแลเด็กที่เป็นผู้นำเครือข่ายมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยและบริษัทของท้องถิ่น

2. ควรจัดทำแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก เป็นไปตามผลการวิจัยของ นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544) ที่พบว่าการเรียนการสอนที่มีการนำทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยในการจดจำ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ช่วยให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น ประหยัดเวลาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

3. ควรพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามเขตหรือภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาต่อ หรือผ่านอบรมเพื่อให้ได้ ใบประกอบวิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้มาพัฒนากระบวนการใช้สารสนเทศให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุณี พิมพขันธ์ (2551) ที่ระบุว่าควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรโดยจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในประเด็นนิเทศภายใน ส่งเสริมการศึกษาดูงาน และสอดคล้องกับ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2547) ที่ระบุว่าความรู้ความสามารถและทักษะของบุคคลในการเข้าถึงสารสนเทศ ประเมินสารสนเทศที่ค้นมาได้ และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพทุกรูปแบบ ผู้รู้สารสนเทศจะต้องมีทักษะในด้านต่างๆ

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนสนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อ จัดหาและซ่อมบำรุงทรัพยากรด้านสารสนเทศที่ชัดเจน และเพียงพอต่อความต้องการ โดยคำนึงถึงจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจำนวนเด็กแต่ละศูนย์ฯ ตลอดจนคุณภาพของสื่อ เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถในการเลือก และจัดหา และมีทักษะในการสร้าง การใช้ และซ่อมบำรุงทรัพยากรสารสนเทศเองได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สอดคล้องกับ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2548) ที่กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับการจัดหาแหล่งสารสนเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบันทึกต่างๆ ทั้งรูปแบบของวัสดุตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ แฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือการบันทึกในรูปแบบอื่นๆ แหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ การเผยแพร่สารสนเทศ บุคลากรทางสารสนเทศ

5. จัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานในระดับประเทศหรือหน่วยงานภาครัฐที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาททางด้านวิชาการและสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เข้ามาสนับสนุน

6. หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญต่อการนำคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางในการติดตามกิจกรรมและข่าวสารประชาสัมพันธ์ และใช้ในการรวบรวมข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ ซึ่งเป็นไปตามที่ สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association, 2011) ระบุว่าสารสนเทศดิจิทัลทำให้เกิดความเข้าใจและใช้สารสนเทศรูปแบบซึ่งนำเสนอในรูป

ดิจิทัลผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสโตเวอร์ (Stover, 2000) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการปฏิบัติงานและการติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ โดยบริการบนอินเทอร์เน็ตที่ได้

7. ควรมีการให้บริการยืมคืนสารสนเทศจากส่วนกลางที่มีความหลากหลาย เพื่อเปิดช่องทางการค้นหาความรู้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้ดูแลเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ วัฒนา ปุญญฤทธิ์ และอัญชลี ไสยวรรณ (2549) ที่กล่าวว่านักวิชาการ ศึกษาปฐมวัยควรให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1.1 ดังนั้นสารสนเทศที่นำมาใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กควรบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งบูรณาการการใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น และผู้มีความรู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอยู่บนหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ให้บ้าน วัด โรงเรียนเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.2 วางแผนและจัดทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณในการจัดเตรียม จัดซื้อ จัดหาสารสนเทศตลอดจนเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ

1.1.3 ขอความอนุเคราะห์บริจาคทรัพยากรสารสนเทศจากชุมชนและในท้องถิ่น และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการการเรียนการสอนและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมการ

1.1.4 เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก โดยทำแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ สารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ และสารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย มีดังนี้

1.2.1 ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีบทบาททางด้านวิชาการและสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เข้ามาสนับสนุน รวมทั้งให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ

1.2.2 กำหนดทิศทางหรือนโยบายที่เป็นแนวทางเดียวกัน ตั้งแต่การบริหารในระดับสูงจนถึงหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.3 ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางในการติดตามกิจกรรมและข่าวสารประชาสัมพันธ์ และใช้ในการรวบรวมข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาปัจจัยการใช้สารสนเทศประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กของประเทศไทย

2.2 นโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 การศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของเด็กปฐมวัย

2.4 แนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย

2.5 ความต้องการจำเป็นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กอบแก้ว ธุระพันธ์. (2548). *การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนครราชสีมา.* ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2544). *รายงานการติดตามประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จรัส อติวิทยาภรณ์. (2550). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). *การจัดการสารสนเทศเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด.

ดวงกมล จงเจริญ. (2552). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ โกศรี. (2549). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ เนื้ออ่อน. (2544). *การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปภาวดี ประจักษ์ศุภนิติ. (มปป.). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ.* สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2554, สืบค้นจาก http://www.isc.ru.ac.th/data/PS0001073.doc.

พิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา. (2552). *สภาพและปัญหาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาดไทย, กระทรวง. (2551). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการพัฒนากิจกรรมเยาวชน.

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (มปป.). สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2551, สืบค้นจาก http://www.tambonahi.com/child%20center51.doc.

รัชดา คงคาหลวง. (2550). *การศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยของบ้านหนังสือ กรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนา ปุญญฤทธิ์ และอัญชลี ไสยวรรณ. (2549). *นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2547). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.

สุณี พิมพขันธ์. (2551). *กระบวนการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (มปป.). *การคัดเลือกผู้ดูแลเด็กดีเด่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2552.* สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2554, สืบค้นจาก http://www.taklocal.org/govdoc_detail. php?id=63. (2554 เมษายน 8).

สัณหพัฒน์ อรุณธารี. (2544). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อในกิจกรรมเสรีสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต.* ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ. (2547). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อดุลย์ จาตุรงคกุล และดลยา จาตุรงคกุล. (2546). *การตลาดบริการ: Principles of Service Marketing and Management.* กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

American Library Association (ALA). (n.d.). *Ongprakorb Khong Karnchai Sarasonthed.* Retrieved on 6 April 2011, from http://www.ala.org/

Linda, M. *et al.* (2006). Technology in the Home and the Achievement of Young Children: Findings from the Early Childhood Longitudinal Study. *Early Education & Development.* 17: 421-441.

Margie, K. & Richard, E. B. (2000). Children and Computer Technology: Analysis and Remommendations. *The Future of Children.* 10 (Autumn-Winter): 4-30.

Maslow, A. *Maslow's Hierarchy of Needs.* Retrieved on 19 November 2007, from http://www.deepermind.com/20maslow.htm.

Stover, Mark. [Online], (2000). *The Construction and Validation of and Evaluative Instrument for Academic Library World Wide Web Sites.* Retrieved on 19 November 2007, from http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9907773.

Walsh, Susan F. (1999). Modifying Risk Perceptions of Japanese University Students Using a Culturally Compatible of Instruction. *Dissertation Abstracts International.* 60(6): 1896; December.

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญลักษม์ ตำนานจิตร

อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

email: boonyalaks@gmail.com

อาจารย์ณัฐวุฒิ สังข์ทอง

อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

email: nuthawud@gmail.com